

چرایی مخالفت فرانسه با نمادهای مذهبی

مطالعات جدید به ویژه پست مدرن نشان می‌دهد، دولت‌ها و حتی دولت‌های لیبرال به ندرت در قبال فرهنگ و هویت موضع بی‌طرفی اتخاذ می‌کنند.

خبرگزاری مهر- مطالعات جدید به ویژه پست مدرن نشان می‌دهد، دولت‌ها و حتی دولت‌های لیبرال به ندرت در قبال فرهنگ و هویت موضع بی‌طرفی اتخاذ می‌کنند.

ممنوعیت بکارگیری نمادهای مذهبی در فرانسه بخوبی نشان می‌دهد حتی یک دولت لیبرال سکولار نسبت به سرنوشت فرهنگ و به تبع آن هویت بی‌تفاوت نیست. هر چند ممکن است میزان دخالت دولت‌ها در هدایت فرهنگ، مختلف و با شیوه‌های متفاوت باشد، اصل قضیه منتفی نیست.

توسعه اجتماعی در اینجا است که خود را نشان می‌دهد. قدرت و نظام سیاسی برای رسیدن به مجموعه‌ای از اهداف تعیین شده، درصد مدیریت حوزه فرهنگی - اجتماعی برمی‌آیند.

توسعه فرهنگی - اجتماعی در حوزه هویت ملی عبارت است از اتخاذ مجموعه‌ای از اقدامات و سیاست‌ها در راستای تولید و بازتولید هویت ملی از طریق ابزارهایی چون نظام آموزشی، تاریخ‌نگاری رسمی، رسانه‌های رسمی، قوانین شهروندی و مواردی نظیر اینها. این ابزارها که عمدتاً در اختیار نظام سیاسی قرار دارند، رویکرد خاصی را نسبت به هویت ملی در پیش می‌گیرند که الزاماً با رویکرد برخی گروه‌های موجود در جامعه هم‌خوانی کامل ندارد، ضمن اینکه در تضاد کامل هم نیست.

به جهت منافع ناشی از مسلط شدن یک رویکرد خاص نسبت به هویت ملی است که گروه‌های سیاسی و اجتماعی موازی با دولت می‌کوشند نگاه خاص خود را مسلط کنند. به همین سان استراتژی قومیت‌گرایان عبارت است از ایجاد چالش برای رویکرد مسلط نسبت به هویت ملی و زیر سؤال بردن اعتبار و مشروعیت آن.

با بهره‌گیری آزادانه از بندیکت اندرسون، می‌توان گفت هدف نهایی توسعه فرهنگی - اجتماعی در حوزه هویت یا به تعبیری سیاست‌های هویتی نخبگان، تلاش برای ایجاد یک اجتماع تصویری در میان افراد یک جامعه است، به گونه‌ای که آنها احساس کنند به یک تاریخ، سرزمین و فرهنگ مشترک تعلق دارند.

عنصر اشتراک و شباهت در کانون مهندسی فرهنگی هویت قرار دارد و این در حالی است که استراتژی جدایی‌طلبان قومی، نژادی مبتنی بر ایجاد تفاوت به جای تشابه است.

امروزه فواید ناشی از توسعه فرهنگی و اجتماعی کارآمد در حوزه هویت حتی در کشورهای معروف به لیبرال و بی‌تفاوت در برابر فرهنگ نیز مورد توجه قرار گرفته است. تا جایی که نظریه‌پرداز لیبرالی چون هانتینگتون در مورد هویت ملی آمریکایی کتاب نوشته و در آن به سیاستمداران آمریکایی هشدار می‌دهد که اگر هویت ملی آن‌گلو - آمریکایی را به هویت ملی غالب در آمریکا تبدیل نکنند، ممکن است به سرنوشت شوروی دچار شوند.

وی همچنین نسبت به تقویت زبان اسپانیایی و گسترش فرهنگ سیاهان در آمریکا هشدار می‌دهد. وقتی در آمریکا نسبت به تهدید هویت ملی ابراز نگرانی می‌شود، به طریق اولی می‌توان از چنین نگرانی در میان کشورهای اروپایی و آسیایی هم سخن گفت. در روسیه، فرانسه، آفریقای جنوبی، چین و حتی بریتانیا هویت ملی یکی از مباحث جدی در عرصه عمومی است. حتی برخی علت اصلی نزدیکی روسیه و ترکیه را به یکدیگر تمایل آنها به بازتعریف هویت ملی خود با فاصله گرفتن از اروپا می‌دانند که باعث احیای نوعی آگاهی نسبت به گذشته پر افتخار آنها شده است.